

Jeugdhulp

2018

Jeugdhulp

2018

Verklaring van tekens

Niets (blanco)	Een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
.	Het cijfer is onbekend, onvoldoende betrouwbaar of geheim
*	Voorlopige cijfers
**	Nader voorlopige cijfers
2018–2019	2018 tot en met 2019
2018/2019	Het gemiddelde over de jaren 2018 tot en met 2019
2018/'19	Oogstjaar, boekjaar, schooljaar enz., beginnend in 2018 en eindigend in 2019
2016/'17–2018/'19	Oogstjaar, boekjaar, enz., 2016/'17 tot en met 2018/'19

In geval van afronding kan het voorkomen dat het weergegeven totaal niet overeenstemt met de som van de getallen.

Colofon

Uitgever

Centraal Bureau voor de Statistiek
Henri Faasdreef 312, 2492 JP Den Haag
www.cbs.nl

Prepress

Centraal Bureau voor de Statistiek

Ontwerp

Edenspiekermann

Inlichtingen

Tel. 088 570 70 70
Via contactformulier: www.cbs.nl/infoservice

ISBN 978-90-357-1190-7

© Centraal Bureau voor de Statistiek, Den Haag/Heerlen/Bonaire, 2018.
Verveelvoudigen is toegestaan, mits het CBS als bron wordt vermeld.

Inhoud

Inleiding 4

1. Jongeren met jeugdhulp 6

- 1.1 Ruim 9 procent van de Nederlandse jongeren ontvangt jeugdhulp 8
- 1.2 Jongens ontvangen vaker jeugdhulp dan meisjes 9
- 1.3 Jeugdhulpjongeren met verblijf ouder dan jongeren zonder verblijf 10
- 1.4 Relatief meer jongeren met een migratieachtergrond krijgen jeugdhulp met verblijf 10
- 1.5 Acht procent jeugdhulpontvangers ook in jeugdbescherming 11
- 1.6 Hoogste aandeel jeugdhulp in Limburg en Utrecht 13

2. Aantal hulptrajecten in 2018 toenomen 16

- 2.1 Jeugdhulp steeds vaker doorverwezen door de gemeente 19
- 2.2 Jeugdhulptrajecten duren meestal korter dan een jaar 20
- 2.3 Jeugdhulptraject vaak volgens plan beëindigd 21

Begrippenlijst 23

Inleiding

Sinds 1 januari 2015 zijn de gemeenten verantwoordelijk voor hulp aan jongeren. Dat is vastgelegd in de Jeugdwet. Om de gemeenten bij de uitvoering ervan te ondersteunen is in de Jeugdwet een regeling opgenomen voor het ontsluiten van beleidsinformatie. De beleidsinformatie betreft informatie over jeugdhulpgebruik en de inzet van jeugdbescherming en jeugdreclassering. Jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen dienen hierover gegevens aan het CBS te verstrekken. Meer dan 90 procent van de jeugdhulpaanbieders heeft aan deze verplichting voldaan. Voor de ontbrekende jeugdhulpverleners is niet gecorrigeerd. Hierdoor zullen de gepresenteerde cijfers enigszins een onderschatting zijn van de werkelijk verstrekte jeugdhulp¹⁾.

In deze rapportage staan de voorlopige²⁾ resultaten over jeugdhulp in 2018. De resultaten over jeugdbescherming en jeugdreclassering worden in een aparte rapportage beschreven.

Jeugdhulp wordt gedefinieerd als de hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en/of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders. Het CBS verzamelt alleen gegevens over jeugdhulp die direct aan de jeugdhulpverlener wordt vergoed door de gemeente, de zogenaamde zorg in natura. Gegevens over jeugdhulp die door de cliënt zelf wordt vergoed met een persoonsgebonden budget (PGB), worden verstrekt door de Sociale verzekeringsbank (SVB). Particuliere jeugdhulp, waarbij de hulp door de ouders zelf wordt vergoed, valt buiten dit onderzoek.

0.0.1 Jongeren met jeugdhulp naar financieringsvorm¹⁾

	2015	2016	2017	2018*	
	aantal			aantal	%
Totaal	363 080	389 730	407 245	415 555	
	%				
Alleen zorg in natura	91,1	92,5	94,3	394 875	95,0
Alleen persoonsgebonden budget	3,9	2,9	1,8	6 635	1,6
Zowel zorg in natura als persoonsgebonden budget	5,0	4,7	3,8	14 045	3,4

Bron: CBS.

¹⁾ Personen van 0 tot en met 22 jaar.

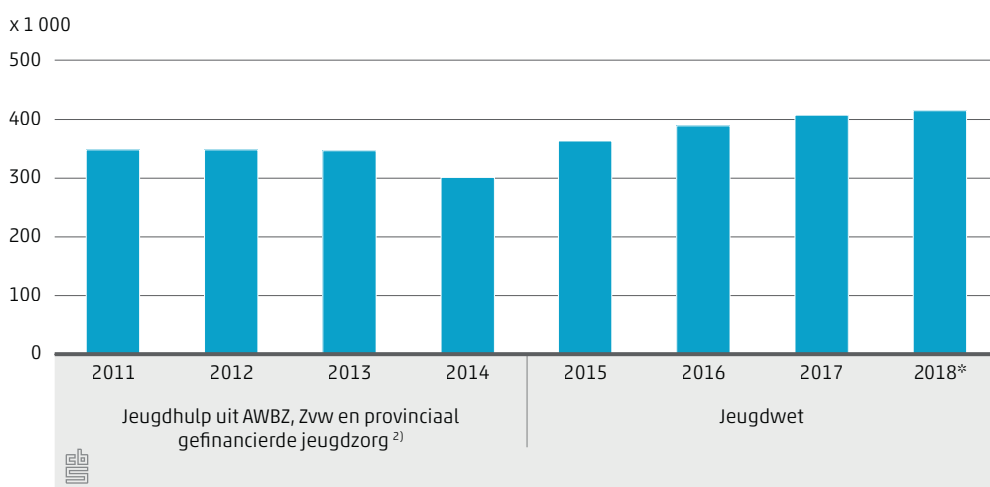
¹⁾ Alle grote jeugdhulpaanbieders, met meer dan 250 cliënten, hebben gegevens over 2018 aangeleverd. De kleinere jeugdhulpaanbieders zonder opgave ontbreken in de resultaten. De aldus ontstane onderschatting zal naar verwachting hooguit enkele procenten bedragen. Hierbij wordt uitgegaan van het aantal bij het CBS bekende jeugdhulpaanbieders. Nieuwe jeugdhulpaanbieders worden geacht zich bij het CBS aan te melden. Hierdoor is de gehanteerde lijst van jeugdhulpaanbieders mogelijk incompleet.

²⁾ Jeugdhulpaanbieders hebben de gelegenheid om hun gegevens over 2018 nog tot en met juli 2019 te wijzigen waarna de definitieve resultaten worden vastgesteld. De ervaring leert dat de voorlopige resultaten 1 à 2 procent lager uitvallen dan de definitieve resultaten.

Uit tabel 0.0.1 blijkt dat in 2018 ruim 415 duizend jongeren jeugdhulp hebben ontvangen. In 95 procent van de gevallen wordt de zorg direct door de gemeente aan de jeugdhulpverlener vergoed. Een klein deel van de jongeren met jeugdhulp, ruim anderhalf procent, maakte alleen gebruik van een PGB. Vergeleken met de jaren vanaf 2015 neemt het aantal jongeren met een PGB gestaag af.

Voor het ingaan van de Jeugdwet op 1 januari 2015 was de jeugdhulp deels gefinancierd op grond van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) en de Zorgverzekeringswet (Zvw) en deels door de provincies. Figuur 0.0.2 toont het aantal jongeren dat jaarlijks vanaf 2011 jeugdhulp ontving³⁾.

0.0.2 Jongeren met jeugdhulp¹⁾

Bron: CBS.

¹⁾ Personen van 0 tot en met 22 jaar.

²⁾ Provinciaal gefinancierde jeugdzorg exclusief jeugdbescherming en jeugdreclassering.

De gegevens van de SVB over jeugdhulpontvangers met een PGB bevat geen zorginhoudelijke informatie. Het vervolg van deze rapportage beschrijft daarom alleen de gegevens die door de jeugdhulpverleners aan het CBS zijn verstrekt. Overal waar in het vervolg jeugdhulp staat wordt dan ook bedoeld de jeugdhulp die is geleverd volgens het zorg in natura-principe.

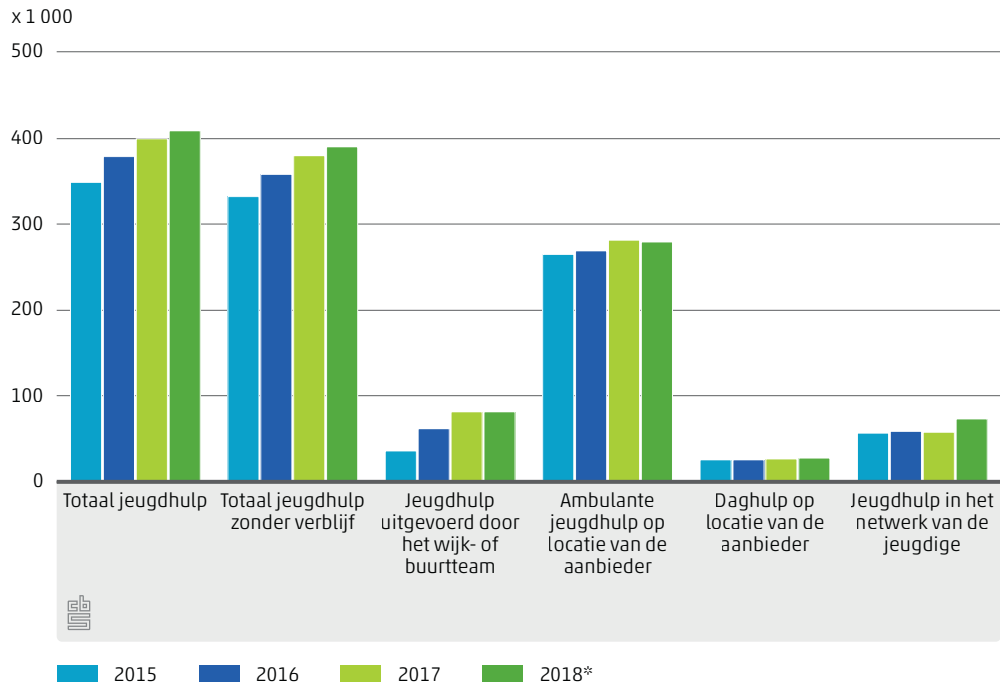
³⁾ Voor een beschrijving van de ontwikkelingen 2011-2016 zie: <https://www.cbs.nl/nl-nl/achtergrond/2018/10/jeugdzorg-voor-en-na-de-jeugdwet>

1.

Jongeren met jeugdhulp

In 2018 kregen 409 duizend jongeren jeugdhulp. In 2017 waren dit er 400 duizend, een stijging van 2,3 procent. De meeste jongeren met jeugdhulp in 2018, ruim 68 procent, ontvingen ambulante jeugdhulp op de locatie van de jeugdhulpaanbieder en bijna 20 procent kreeg jeugdhulp van een wijk- of buurtteam van de gemeente. Het aantal jongeren met jeugdhulp in het eigen netwerk steeg in 2018 met 15 duizend ten opzichte van 2017. Het aantal jongeren met een andere vorm van jeugdhulp zonder verblijf bleef nagenoeg gelijk.

1.0.1 Jongeren met jeugdhulp en jongeren met jeugdhulp zonder verblijf¹⁾

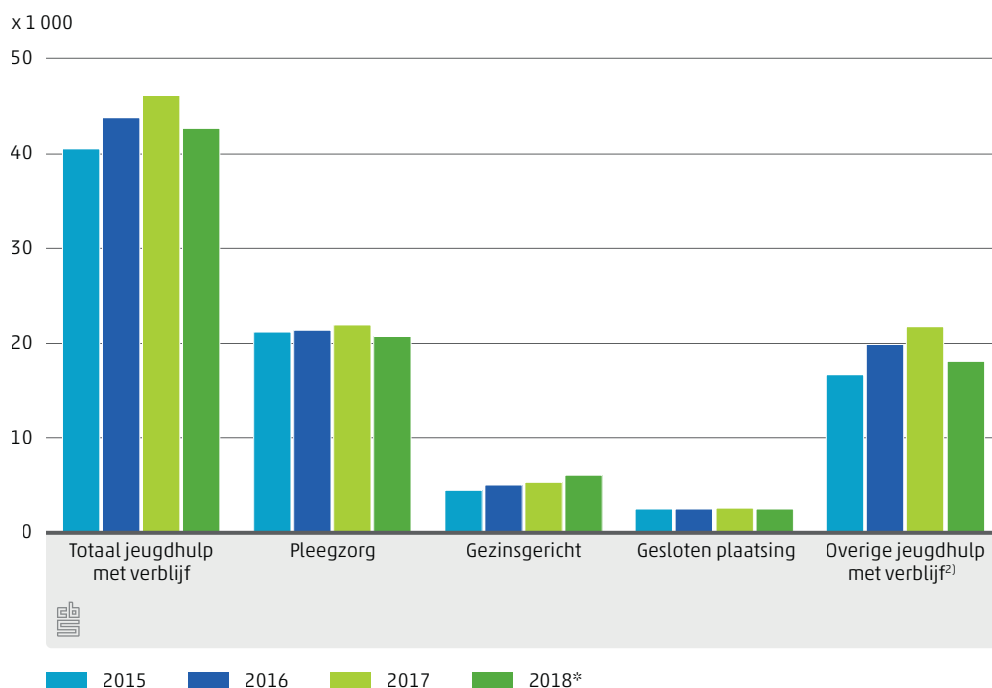

Bron: CBS.

¹⁾ Personen van 0 tot en met 22 jaar. Jongeren met meerdere hulpvormen komen meerdere malen in de figuur voor.

Bijna 43 duizend jongeren kregen in 2018 jeugdhulp met verblijf. Dat is ruim 10 procent van alle jongeren met jeugdhulp. Hiervan waren bijna 21 duizend jongeren in een pleeggezin opgenomen, 6 duizend waren ondergebracht in gezinsgerichte opvang en hadden 2 500 jongeren een gesloten plaatsing (figuur 1.0.2). Ruim 18 duizend jongeren kregen een andere vorm van jeugdhulp met verblijf, dit zijn er bijna 4 duizend minder dan in 2017.

1.0.2 Jongeren met jeugdhulp met verblijf¹⁾

Bron: CBS.

¹⁾ Personen van 0 tot en met 22 jaar. Jongeren met meerdere hulpvormen komen meerdere malen in de figuur voor.

²⁾ Verblijf bij een jeugdhulpaanbieder anders dan pleegzorg, gezinsgerichte jeugdhulp of gesloten plaatsing.

1.1 Ruim 9 procent van de Nederlandse jongeren ontvangt jeugdhulp

Jeugdhulp is in principe bedoeld voor personen tot 18 jaar. Een uitzondering hierop vormt de pleegzorg. Met ingang van 1 juli 2018 kunnen pleegkinderen, indien zij dat wensen, standaard tot 21 jaar in hun pleeggezin verblijven. In uitzonderlijke gevallen kan jeugdhulp worden voortgezet tot de leeftijd van 23 jaar.

Van alle ruim 4,4 miljoen jongeren in de leeftijd van 0 tot 23 jaar kreeg 9,2 procent jeugdhulp in 2018. Als de groep van 18 tot en met 22 jaar buiten beschouwing gelaten wordt, ontving 11,7 procent van alle jongeren jeugdhulp in deze periode.

1.1.1 Jeugdhulp naar demografische kenmerken van de jongere, 2018*¹⁾

	Totaal jongeren in Nederland (op 1 januari 2018)	Jongeren met jeugdhulp		
		totaal	zonder verblijf	met verblijf
	aantal			
Totaal	4 441 650	408 920	390 070	42 655
Geslacht				
Jongens	2 272 455	232 360	222 560	22 835
Meisjes	2 169 195	176 560	167 505	19 820
Leeftijd in klassen				
0 tot en met 3 jaar	693 660	28 705	26 370	3 800
4 tot en met 11 jaar	1 477 465	205 610	199 635	14 615
12 tot en met 17 jaar	1 214 975	161 915	153 055	22 060
18 tot en met 22 jaar	1 055 550	12 685	11 005	2 180
(Migratie)achtergrond				
Nederlands	3 275 380	306 760	294 255	29 515
Overig westers	373 970	30 690	28 945	3 660
Niet-westers	792 295	71 470	66 870	9 480

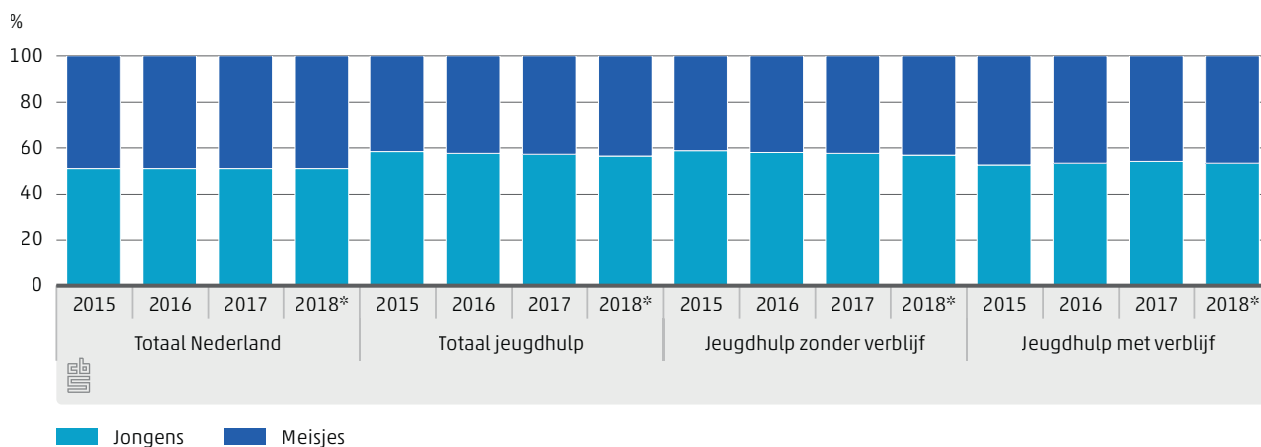
Bron: CBS.

¹⁾ Personen van 0 tot en met 22 jaar. Jongeren met meerdere vormen van jeugdhulp komen meerdere malen in de figuur voor.

1.2 Jongens ontvangen vaker jeugdhulp dan meisjes

In 2018 ontvingen veel meer jongens dan meisjes jeugdhulp. Dit gold zowel voor jeugdhulp met verblijf als voor jeugdhulp zonder verblijf. In totaal kregen bijna 177 duizend meisjes en 232 duizend jongens jeugdhulp. Het aandeel meisjes is bij jeugdhulp met verblijf, 46 procent, wel groter dan bij jeugdhulp zonder verblijf, 43 procent (figuur 1.2.1).

1.2.1 Jongeren met jeugdhulp naar geslacht¹⁾

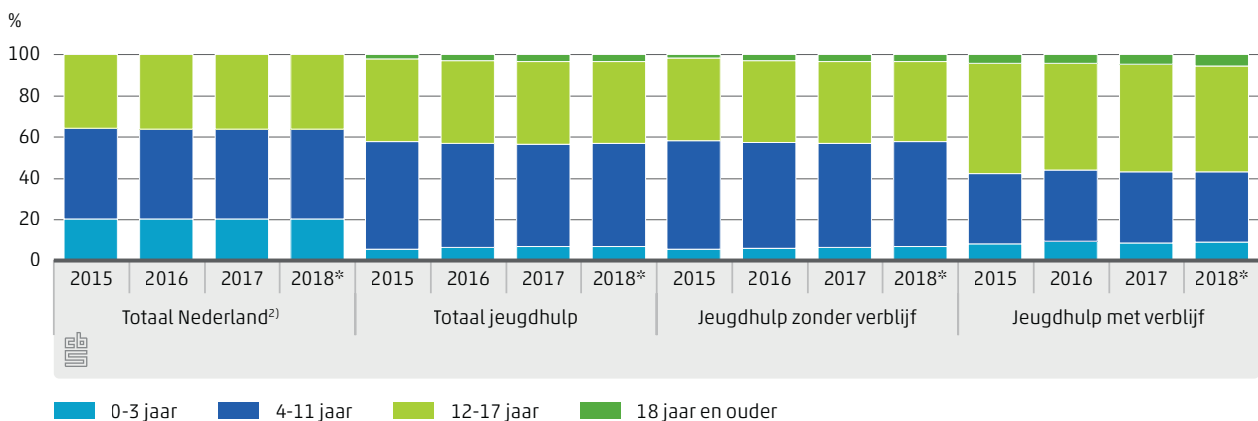
Bron: CBS.

¹⁾ Personen van 0 tot en met 22 jaar.

1.3 Jeugdhulpjongeren met verblijf ouder dan jongeren zonder verblijf

De helft van alle jongeren met jeugdhulp was tussen 4 en 11 jaar oud, 205 duizend in 2018. Dat komt overeen met 13,9 procent van alle kinderen in Nederland in deze leeftijdsklasse. Bijna 162 duizend jongeren van 12 tot 17 jaar ontvingen jeugdhulp, dit is 13,3 procent van alle Nederlandse jongeren in deze leeftijdscategorie. Er is een groot verschil in leeftijd per hulpvorm. Van de jongeren met jeugdhulp zonder verblijf was 58 procent jonger dan 12 jaar, bij jeugdhulp met verblijf was 43 procent jonger dan 12 jaar.

1.3.1 Jongeren met jeugdhulp naar leeftijd¹⁾

Bron: CBS.

¹⁾ Personen van 0 tot en met 22 jaar.

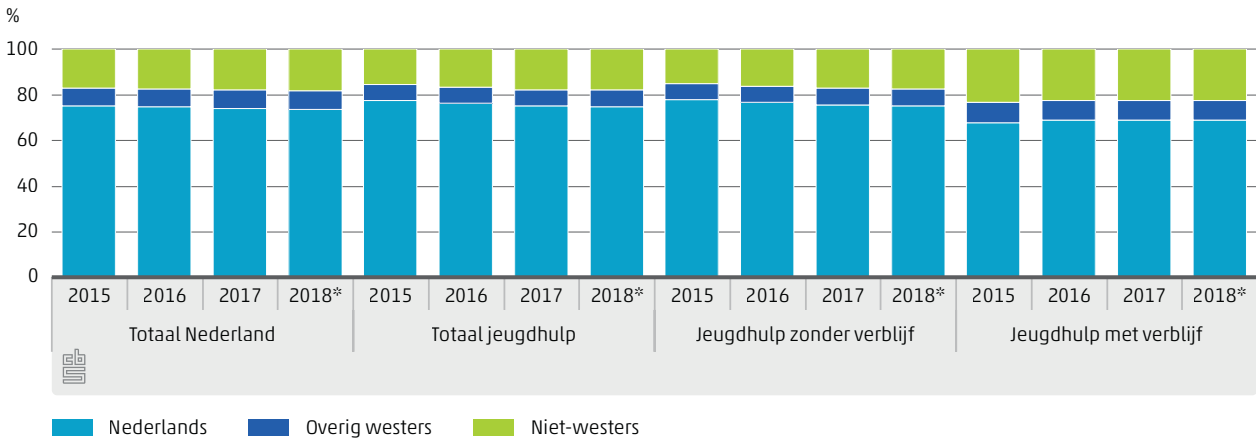
²⁾ De leeftijdscategorie 18 jaar en ouder is hier weggelaten omdat slechts een klein deel van deze jongeren jeugdhulp ontvangt.

1.4 Relatief meer jongeren met een migratieachtergrond krijgen jeugdhulp met verblijf

Van de 409 duizend jongeren met jeugdhulp in 2018 hadden 307 duizend (75 procent) een Nederlandse achtergrond, ruim 71 duizend (17,5 procent) een niet-westerse en bijna 31 duizend (7,5 procent) een westerse migratieachtergrond. Zij vormen op dit punt een redelijke afspiegeling van alle Nederlandse jongeren. Van hen heeft 73,8 procent een Nederlandse achtergrond en heeft 17,8 procent een niet-westerse en 8,4 procent een westerse migratieachtergrond.

Jongeren die jeugdhulp met verblijf ontvingen hadden relatief vaker een migratieachtergrond. Van hen had 22,2 procent een niet-westerse en 8,6 een westerse migratieachtergrond.

1.4.1 Jongeren met jeugdhulp naar migratieachtergrond¹⁾

Bron: CBS.

¹⁾ Personen van 0 tot en met 22 jaar.

1.5 Acht procent jeugdhulpontvangers ook in jeugdbescherming

De meeste jongeren met jeugdhulp in 2018 ontvingen in dezelfde periode geen andere vorm van jeugdzorg. Ruim 35 duizend jongeren ontvingen naast jeugdhulp ook jeugdbescherming en/of jeugdreclassering (tabel 1.5.1). Er waren 1 175 jongeren (0,3 procent) die zowel jeugdhulp als jeugdbescherming en jeugdreclassering kregen. Jongeren kunnen pas vanaf 12 jaar een jeugdreclasseringsmaatregel opgelegd krijgen en jeugdbescherming houdt op zodra de jongere de leeftijd van achttien jaar bereikt.

1.5.1 Samenloop jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering naar leeftijdscategorie, 2018*¹⁾

	Totaal	0 tot en met 3 jaar	4 tot en met 11 jaar	12 tot en met 17 jaar	18 tot en met 22 jaar
	aantal jongeren				
Alleen jeugdhulp	373 485	24 815	191 630	145 215	11 825
Alleen jeugdbescherming	7 815	1 510	3 460	2 840	
Alleen jeugdreclassering	4 590			2 070	2 520
Jeugdhulp en jeugdbescherming	30 885	3 890	13 975	13 015	
Jeugdhulp en jeugdreclassering	3 380			2 515	860
Jeugdbescherming en jeugdreclassering	220			220	
Jeugdhulp en jeugdbescherming en jeugdreclassering	1 175			1 170	

Bron: CBS.

¹⁾ Jongeren die in 2018 jeugdhulp, jeugdbescherming of jeugdreclassering hadden.

Vergeleken met de afgelopen vier jaar, is geen duidelijke ontwikkeling in samenloop te zien (tabel 1.5.2). Het aandeel jongeren met alleen jeugdreclassering lijkt te dalen evenals het aandeel jongeren dat zowel jeugdhulp als jeugdbescherming krijgt. De verschillen zijn echter heel klein.

1.5.2 Samenloop jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering

	2015	2016	2017	2018*
	aantal jongeren			
Totaal jongeren met jeugdzorg	365 900	392 960	412 265	421 540
	%			
Alleen jeugdhulp	86,0	87,6	88,3	88,6
Alleen jeugdbescherming	2,9	2,2	1,8	1,9
Alleen jeugdreclassering	1,6	1,4	1,2	1,1
Jeugdhulp en jeugdbescherming	8,0	7,5	7,4	7,3
Jeugdhulp en jeugdreclassering	0,9	0,9	1,0	0,8
Jeugdbescherming en jeugdreclassering	0,1	0,1	0,1	0,1
Jeugdhulp en jeugdbescherming en jeugdreclassering	0,4	0,3	0,3	0,3

Bron: CBS.

1.6 Hoogste aandeel jeugdhulp in Limburg en Utrecht

Van de in totaal 409 duizend jongeren met jeugdhulp in 2018 woonden er 96 duizend in Zuid-Holland¹⁾. Zeeland had het kleinste aantal, bijna 9 duizend Zeeuwse jongeren ontvingen jeugdhulp. De meeste jongeren in jeugdhulp kwamen uit Rotterdam en Amsterdam (beide ruim 18 duizend) en Den Haag (14 duizend). Echter, wanneer we kijken naar het aandeel van de jongeren met jeugdhulp ten opzichte van alle jongeren in de gemeente, dan blijkt dat in de jeugdregio's Zuid-Limburg, Utrecht Stad en Midden-Limburg Oost ongeveer 15 procent van de jongeren tot 18 jaar jeugdhulp kreeg (zie figuur 1.6.2). Dezelfde regio's hadden ook het hoogste percentage jongeren van 18 jaar en ouder met jeugdhulp, namelijk ruim 3 procent. Ook in Noordoost Nederland was het aandeel jongeren met jeugdhulp relatief hoog.

1.6.1 Aantal jongeren met jeugdhulp als percentage van het totale aantal jongeren, naar gemeentegrootte, 2018*

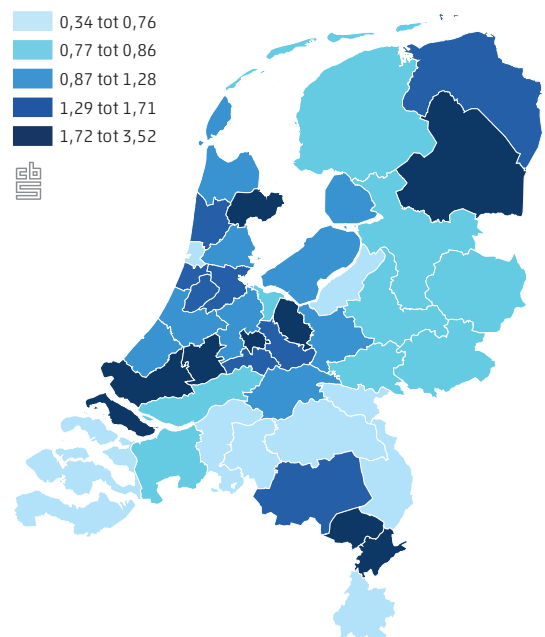
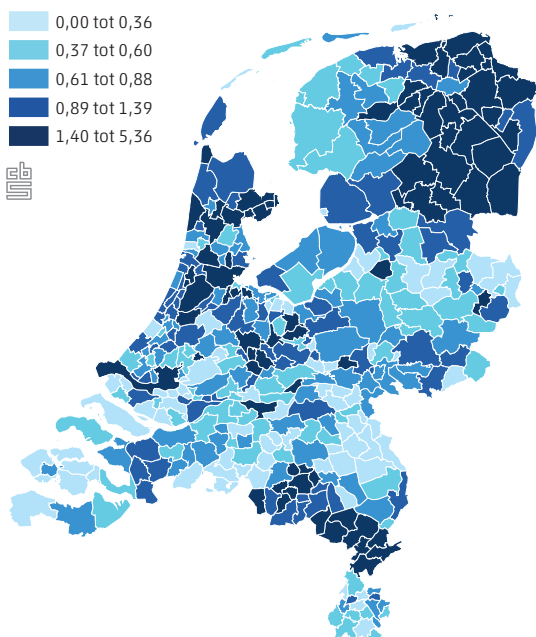
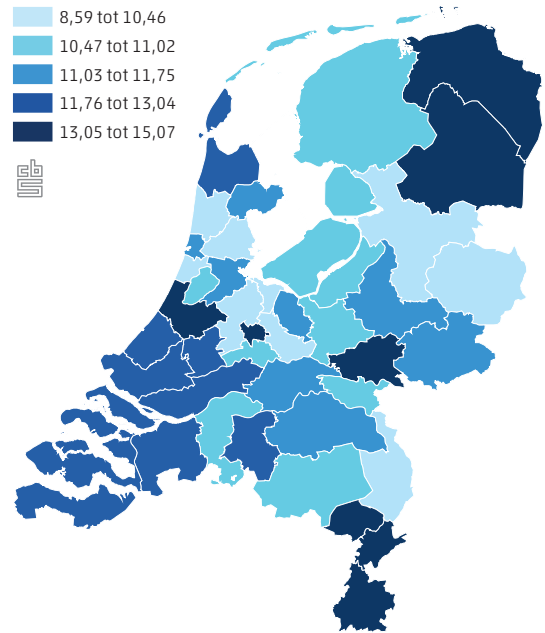
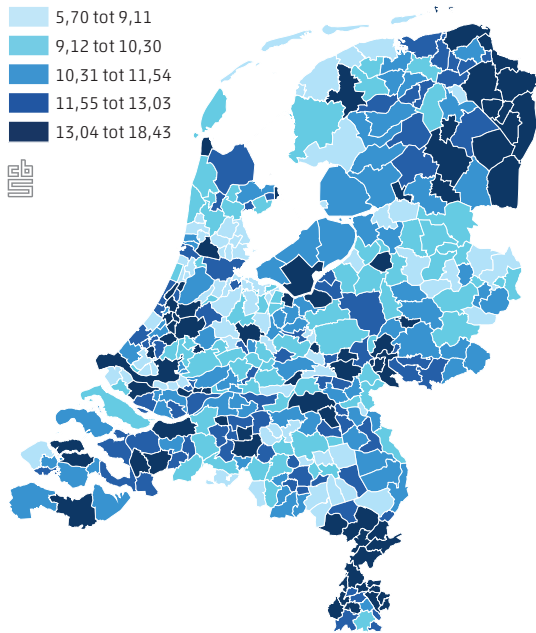
	% van het totale aantal personen van 0 tot en met 17 jaar	% van het totale aantal personen van 18 tot en met 22 jaar
Totaal Nederland	11,70	1,20
<i>Gemeenten met:</i>		
Minder dan 5 000 inwoners	8,25	0,36
5 000 tot 10 000 inwoners	10,11	0,71
10 000 tot 20 000 inwoners	10,31	0,97
20 000 tot 50 000 inwoners	11,13	0,88
50 000 tot 100 000 inwoners	11,75	1,21
100 000 tot 150 000 inwoners	12,88	0,96
150 000 tot 250 000 inwoners	11,57	1,07
250 000 inwoners of meer	13,38	2,33

Bron: CBS.

In relatie tot de bevolkingsomvang van de gemeente, werd relatief de meeste jeugdhulp verleend in gemeenten met 250 duizend inwoners of meer, dat zijn de vier grote steden (tabel 1.6.1). Van de kinderen jonger dan 18 jaar ontving bij die gemeenten bijna 13,4 procent jeugdhulp. In de categorie jongeren van 18 tot en met 22 jaar werd in de grote steden met meer dan 250 duizend inwoners jeugdhulp geleverd aan iets meer dan 2,3 procent van de jongeren.

¹⁾ Volgens het woonplaatsbeginsel. Zie: https://vng.nl/files/vng/201607_factsheet_woonplaatsbeginsel_2016.pdf

1.6.2 Jongeren met jeugdhulp als percentage van het totale aantal jongeren, naar gemeente en jeugdregio, 2018*¹⁾

Bron: CBS.

¹⁾ Bovenste figuren: personen van 0 tot en met 17 jaar. Onderste figuren: personen van 18 tot en met 22 jaar.

Wat is een hulptraject?

De cijfers van het CBS over dit onderwerp gaan soms over de (aantallen) jongeren en soms over de (aantallen) jeugdhulptrajecten. Een hulptraject bestaat uit een combinatie van hulpvorm en aanvangsdatum. Een jongere kan per verslagperiode één jeugdhulptraject doorlopen, maar ook meerdere hulptrajecten na elkaar, of meerdere hulptrajecten tegelijkertijd. Omdat een jongere meerdere trajecten kan doorlopen, verschilt het aantal jeugdhulptrajecten van het aantal jongeren dat het CBS rapporteert: het aantal hulptrajecten komt hoger uit.

Als een jongere tegelijkertijd meerdere hulptrajecten doorloopt met dezelfde hulpvorm bij dezelfde jeugdhulpaanbieder, dan worden deze trajecten samengenomen. In de cijfers tellen deze dan mee als één doorlopend hulptraject. Dit gebeurt ook als de aanvangsdatums verschillen: het gaat erom dat de hulptrajecten elkaar overlappen. De aanvangsdatum wordt in dat geval gezien als de datum waarop de hulp voor het eerst is gestart, en de einddatum is de datum waarop de laatste hulp werd beëindigd.

2.

Aantal

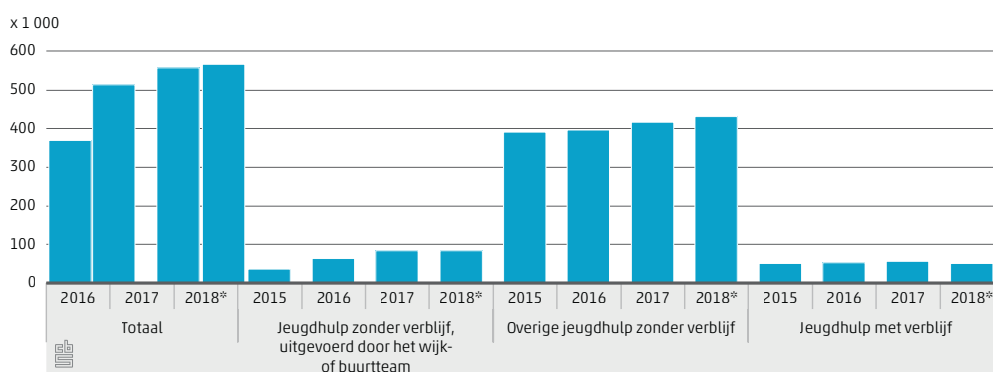
hulptrajecten

in 2018

toenomen

In 2018 waren 567 duizend jeugdhulptrajecten actief. Dat waren er 9 duizend meer dan in 2017. Het aantal trajecten jeugdhulp door het wijk- of buurtteam bleef gelijk, de overige jeugdhulp zonder verblijf steeg met 3,4 procent en de jeugdhulp met verblijf daalde met 9 procent (figuur 2.0.1).

2.0.1 Jeugdhulptrajecten¹⁾

Bron: CBS.

¹⁾ Trajecten die over meerdere perioden liepen komen meerdere malen in de figuur voor.

Gedurende 2018 zijn meer jeugdhulptrajecten begonnen dan er zijn beëindigd. Op 1 januari waren ruim 284 duizend jeugdhulptrajecten actief en op 31 december waren dat er 357 duizend, een toename van meer dan 25 procent (tabel 2.0.2).

In de geestelijke gezondheidszorg (GGz) werd veelal geregistreerd aan de hand van de diagnose- behandelcombinaties (DBC). Deze systematiek is per 1 januari 2018 afgeschaft voor jeugd-GGz. Het gevolg van deze afschaffing is dat sommige jeugdhulpaanbieders hun DBC's op 31 december 2017 om administratieve reden hebben afgesloten. Veelal liep de zorg gewoon door en werden voor deze jongeren nieuwe jeugdhulptrajecten aangeleverd met als startdatum 1 januari 2018. Door deze manier van registreren is het aantal inschrijvingen op 1 januari 2018 relatief groot en geeft het een vertekend beeld van de werkelijke in- en uitstroom. Daarom is er voor gekozen om in deze rapportage de instroom te definiëren als nieuwe trajecten met een begindatum vanaf 2 januari 2018.

In totaal zijn ruim 567 duizend hulptrajecten actief geweest: deze trajecten liepen op enig moment tijdens 2018. Daarvan betrof het 515 duizend keer een hulptraject zonder verblijf en 52 duizend keer een hulptraject met verblijf. De relatieve uitstroom, dat wil zeggen de uitstroom ten opzichte van het totaal aantal actieve hulptrajecten, is het grootst bij gesloten plaatsing. Van alle trajecten die in het jaar actief waren, is 67 procent in deze periode afgesloten.

2.0.2 Stromen van jeugdhulptrajecten, naar hulpvorm, 2018*¹⁾

	Beginstand (1 januari 2018)	Instroom	Uitstroom	Eindstand (31 december 2018)	Actief in 2018 ²⁾
aantal jeugdhulptrajecten					
Totaal jeugdhulp	284 670	282 660	209 690	357 640	567 325
Totaal zonder verblijf	251 945	263 385	191 065	324 260	515 325
waarvan:					
Uitgevoerd door het wijk- of buurtteam	46 350	38 170	36 295	48 225	84 515
Ambulante jeugdhulp op locatie van de aanbieder	152 185	170 045	111 190	211 040	322 230
Daghulp op locatie van de aanbieder	16 500	13 480	11 155	18 820	29 980
Jeugdhulp in het netwerk van de jeugdige	36 910	41 690	32 425	46 175	78 600
Totaal met verblijf	32 725	19 275	18 625	33 375	52 000
waarvan:					
Pleegzorg	17 505	4 510	4 855	17 160	22 015
Gezinsgericht	4 030	2 270	2 260	4 040	6 300
Gesloten plaatsing	1 130	1 990	2 080	1 045	3 125
Overig met verblijf ³⁾	10 060	10 500	9 430	11 130	20 560

Bron: CBS.

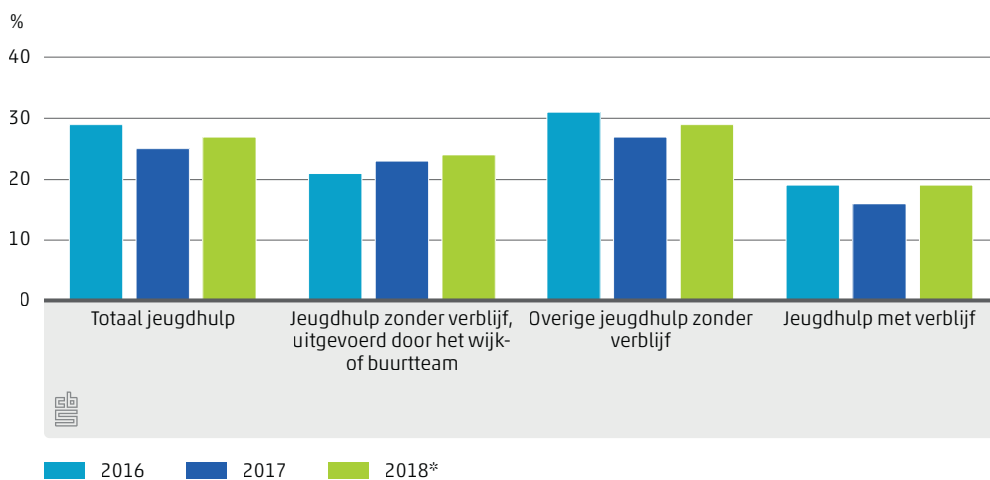
¹⁾ Jeugdhulptrajecten van personen van 0 tot en met 22 jaar.

²⁾ Jeugdhulptrajecten die op enig moment tijdens 2018 liepen.

³⁾ Verblijf bij een jeugdhulpaanbieder anders dan pleegzorg, gezinsgerichte jeugdhulp of gesloten plaatsing.

Ruim 27 procent van de nieuwe jeugdhulptrajecten in 2018 was herhaald beroep (figuur 2.0.3). Dat wil zeggen dat bij 27 procent van de gestarte jeugdhulptrajecten, de jongere in de vijf voorafgaande jaren al eerder jeugdhulp had. Daarbij wordt geen onderscheid gemaakt naar het soort jeugdhulp dat eerder is ontvangen. Van de nieuwe trajecten in 2017 was 25 procent herhaald beroep. Overige jeugdhulp zonder verblijf kent het hoogste percentage herhaald beroep, 29 procent van de nieuwe trajecten in 2018.

2.0.3 Aandeel herhaald beroep

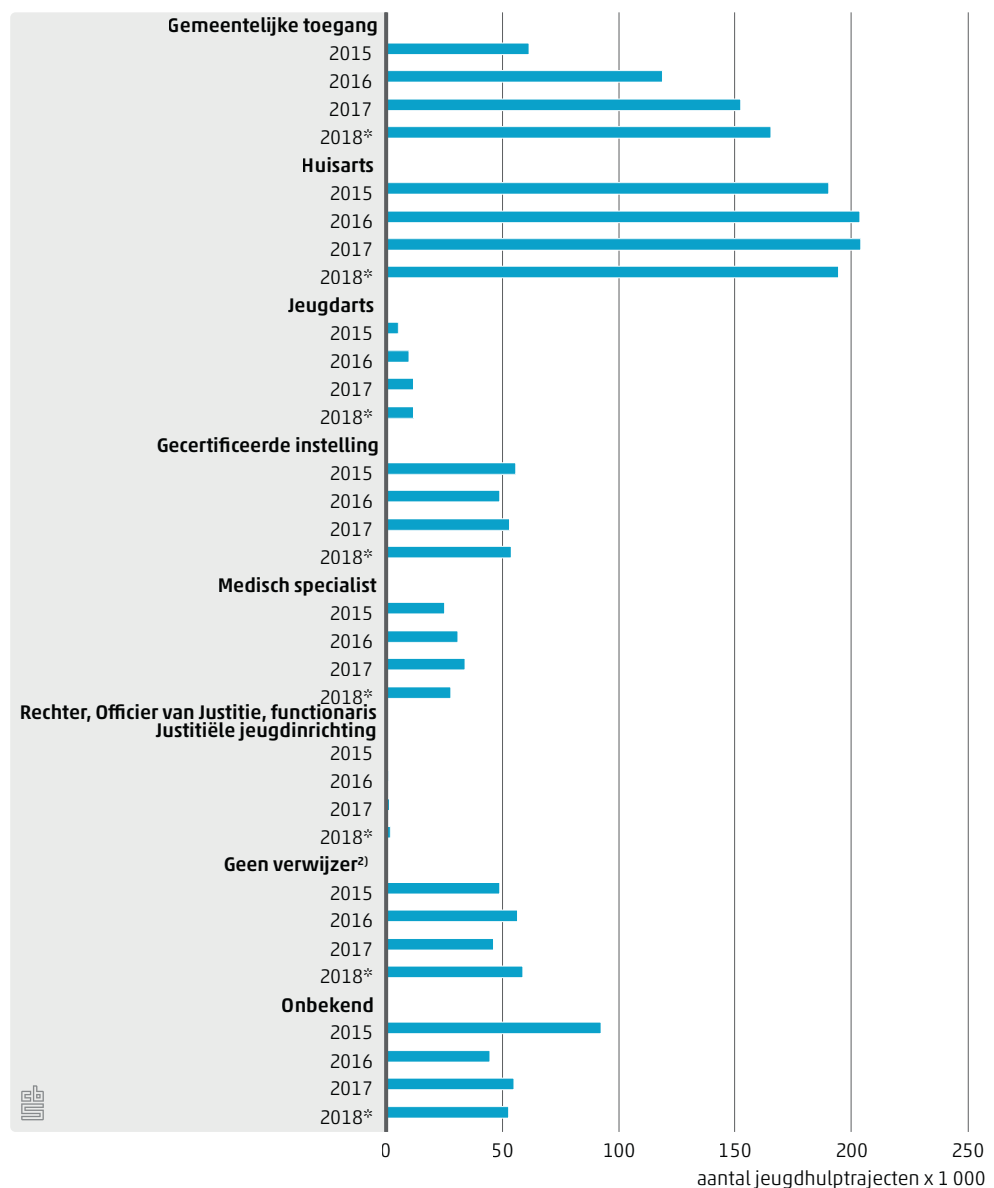

Bron: CBS.

2.1 Jeugdhulp steeds vaker doorverwezen door de gemeente

Van alle hulptrajecten uit 2018 zijn er ruim 165 duizend gestart na verwijzing door de gemeente (figuur 2.1.1). Dit is 8,5 procent meer dan in 2017. De huisarts blijft vooralsnog de grootste verwijzer met 194 duizend trajecten in 2018. Dit is echter 4,5 procent lager dan de 204 duizend verwijzingen in 2017. Ook het aantal verwijzingen door medisch specialist

2.1.1 Jeugdhulptrajecten naar verwijzer¹⁾

Bron: CBS.

¹⁾ Jeugdhulptrajecten van personen van 0 tot en met 22 jaar.

²⁾ Jeugdhulp die vrij toegankelijk is.

daalde ten opzichte van 2017. Het aantal jeugdhulptrajecten dat werd verwezen door de jeugdarts of door gecertificeerde instellingen bleef nagenoeg ongewijzigd.

Er waren bijna 59 duizend jeugdhulptrajecten zonder verwijzer. Dit betreft jeugdhulptrajecten waarvoor geen verwijzing nodig is, de zogenaamde vrij toegankelijke jeugdhulp. De gemeente bepaalt zelf welke jeugdhulp vrij toegankelijk is. Dat kan dus per gemeente anders zijn. Daarnaast hadden 53 duizend trajecten een onbekende verwijzer. Deze categorie is bedoeld voor trajecten die voor 1 januari 2015 zijn begonnen en waarvan de verwijzer niet meer te achterhalen was, maar wordt door sommige jeugdhulpaanbieders ook gebruikt voor trajecten met een latere startdatum.

2.2 Jeugdhulptrajecten duren meestal korter dan een jaar

Van alle bijna 210 duizend jeugdhulptrajecten die in 2018 zijn beëindigd (de uitstroom, zie tabel 2.0.2), hebben er ruim 47 duizend korter dan drie maanden geduurd (23 procent). Ruim 72 procent van alle afgesloten jeugdhulptrajecten duurde korter dan een jaar.

2.2.1 Doorlooptijd van verleende jeugdhulp, naar hulpvorm, 2018^{*1)}

	Duur van het jeugdhulptraject				
	0 tot 3 maanden	3 tot 6 maanden	6 tot 12 maanden	12 tot 36 maanden	langer dan 36 maanden
	aantal jeugdhulptrajecten				
Totaal	47 340	40 975	62 995	49 375	9 005
Totaal zonder verblijf	40 670	38 340	59 150	45 490	7 415
waarvan:					
Uitgevoerd door het wijk- of buurtteam	7 610	6 515	8 685	11 775	1 705
Ambulante jeugdhulp op locatie van de aanbieder	22 875	23 360	36 065	24 000	4 895
Daghulp op locatie van de aanbieder	2 115	2 495	3 655	2 595	295
Jeugdhulp in het netwerk van de jeugdige	8 075	5 965	10 740	7 120	525
Totaal met verblijf	6 665	2 640	3 845	3 885	1 590
waarvan:					
Pleegzorg	1 060	560	740	1 455	1 040
Gezinsgericht	675	315	630	430	215
Gesloten plaatsing	945	380	525	220	5
Overig met verblijf ²⁾	3 990	1 385	1 950	1 780	325

Bron: CBS.

¹⁾ Jeugdhulptrajecten van personen van 0 tot en met 22 jaar, die zijn beëindigd 2018.

²⁾ Verblijf bij een jeugdhulpaanbieder anders dan pleegzorg, gezinsgerichte jeugdhulp of gesloten plaatsing.

Een jeugdhulptraject duurde in 2018 gemiddeld 338 dagen. Trajecten met gesloten plaatsing duren met gemiddeld 167 dagen het kortst. Pleegzorgtrajecten duurden gemiddeld ruim twee keer zo lang als een gemiddeld traject, namelijk 763 dagen (tabel 2.3.2).

Opvallend is de stijging van de gemiddelde duur van trajecten jeugdhulp uitgevoerd door het wijk- of buurtteam. Waarschijnlijk is dit het gevolg van de oprichting van deze teams vanaf 2015. Hoe langer deze teams bestaan des te langer kan ook de periode zijn waarin een jongere hulp krijgt.

2.2.2 Gemiddelde duur van de verleende jeugdhulp, naar hulpvorm¹⁾

	2015	2016	2017	2018*
	dagen			
Totaal	299	296	318	338
Totaal zonder verblijf	287	282	310	332
waarvan:				
Uitgevoerd door het wijk- of buurtteam	146	248	320	364
Ambulante jeugdhulp op locatie van de aanbieder	304	290	318	338
Daghulp op locatie van de aanbieder	310	335	317	319
Jeugdhulp in het netwerk van de jeugdige	268	263	252	281
Totaal met verblijf	410	428	407	399
waarvan:				
Pleegzorg	754	887	795	763
Gezinsgericht	288	356	374	403
Gesloten plaatsing	190	171	174	167
Overig met verblijf ²⁾	274	299	285	261

Bron: CBS.

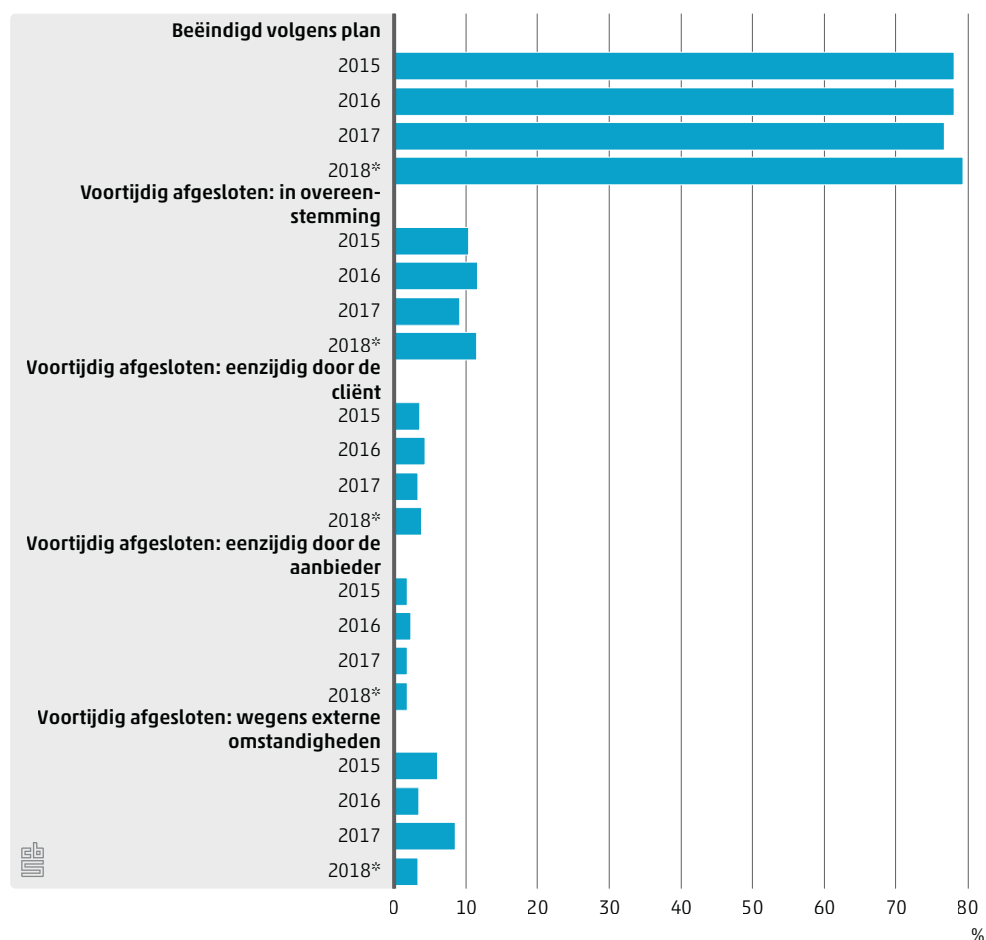
¹⁾ Jeugdhulptrajecten van personen van 0 tot en met 22 jaar, die zijn beëindigd 2018.

²⁾ Verblijf bij een jeugdhulpaanbieder anders dan pleegzorg, gezinsgerichte jeugdhulp of gesloten plaatsing.

2.3 Jeugdhulptraject vaak volgens plan beëindigd

Van alle jeugdhulptrajecten die in 2018 werden afgesloten, werden ruim 166 duizend trajecten beëindigd volgens plan (figuur 2.3.1). Dit komt overeen met ruim 79 procent van de afgesloten trajecten. Naast het beëindigen volgens plan werd 12 procent van de trajecten voortijdig afgesloten in overeenstemming tussen cliënt en aanbieder. Eenzijdige beëindiging door de jeugdige of door de aanbieder kwam veel minder vaak voor: respectievelijk in 4 en 2 procent van de gevallen.

2.3.1 Beëindigde jeugdhulptrajecten, naar reden beëindiging¹⁾

Bron: CBS.

¹⁾ Jeugdhulptrajecten van personen van 0 tot en met 22 jaar, beëindigd in verslagperiode.

In 2018 werden, vergeleken met 2017, relatief veel minder trajecten afgesloten wegens externe omstandigheden. Dit is waarschijnlijk te wijten aan de eerder beschreven afschaffing van de DBC-systematiek in de jeugd-GGz. Veel trajecten zijn destijds op 31 december administratief afgesloten (externe omstandigheid) en op 1 januari 2018 weer opnieuw gestart.

Meer informatie over jeugdhulp kunt u vinden op de website van het CBS:

Onderzoeksbeschrijving Beleidsinformatie Jeugd
<https://www.cbs.nl/nl-nl/onze-diensten/methoden/onderzoeksomschrijvingen/korte-onderzoeksbeschrijvingen/beleidsinformatie-jeugd>

Tabellen Jeugdzorg na 1-1-2015
<https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/navigatieScherm/thema?themaNr=83221>

Begrippenlijst

Jeugdhulp

Conform artikel 1.1 van de Jeugdwet is jeugdhulp:

1. ondersteuning van en hulp en zorg, niet zijnde preventie, aan jongeren en hun ouders bij het verminderen, stabiliseren, behandelen en opheffen van of omgaan met de gevolgen van psychische problemen en stoornissen, psychosociale problemen, gedragsproblemen of een verstandelijke beperking van de jeugdige, of opvoedingsproblemen van ouders;
2. het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijk verkeer en van het zelfstandig functioneren van jongeren met een verstandelijke, lichamelijke of zintuiglijke beperking, een chronisch psychisch probleem of een psychosociaal probleem en die de leeftijd van achttien jaar nog niet hebben bereikt, en
3. het ondersteunen bij of het overnemen van activiteiten op het gebied van de persoonlijke verzorging gericht op het opheffen van een tekort aan zelfredzaamheid bij jongeren met een verstandelijke, lichamelijke of zintuiglijke beperking of een somatische of psychiatrische aandoening of beperking, die de leeftijd van achttien jaar nog niet hebben bereikt, met dien verstande dat de leeftijdsgrens van achttien jaar niet geldt voor jeugdhulp in het kader van jeugdstrafrecht;

In de Jeugdwet zijn randvoorwaarden en kwaliteitseisen opgenomen waaraan de jeugdhulp en/of jeugdhulpaanbieders moeten voldoen, zoals dossiervorming, een plan (hulpverleningsplan, behandelplan) en bewaking en beheersing van de kwaliteit. Voor de jeugdhulp waarover aan het CBS gerapporteerd moet worden gelden al deze randvoorwaarden en eisen.

Als een jeugdhulpaanbieder een jeugdige (anonieme) adviezen of consulten biedt, ook al is dat voorafgaande aan de start van jeugdhulp, dan geldt dit niet als jeugdhulp waarover gegevens verstrekt moeten worden aan het CBS. Dit geldt tevens voor het verstrekken van folders en overige vormen van informatie

De volgende vormen van jeugdhulp worden onderscheiden:

Jeugdhulp zonder verblijf

Hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014). Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders. De jongere verblijft thuis, in het eigen gezin. Of anders gezegd, de jongere slaapt thuis. In ieder geval formeel. Het kan zijn dat de jongere bij opa en oma slaapt of bij iemand anders, echter dit is dan niet formeel zo geregeld.

Uitgevoerd door het wijk- of buurtteam – Nagenoeg elke gemeente werkt met de inzet van wijk- of buurtteams. Soms beperken deze teams zich tot het coördineren van de hulp aan de jongere, maar veelal bieden deze teams ook zelf hulp. De jeugdhulp die door een wijk- of buurtteam wordt uitgevoerd bevindt zich vaak op de grens tussen het voorkomen van problemen (preventie) en de hulp bij problemen (jeugdhulp). In principe wordt preventie niet tot de jeugdhulp gerekend zoals het CBS daarover rapporteert. Een gemeente mag echter bij de aanlevering van gegevens aan het CBS zelf bepalen welke activiteiten zij tot de jeugdhulp rekent.

Ambulante jeugdhulp op locatie van de aanbieder – Ambulante jeugdhulp op locatie betreft ambulante hulp of groepsgesprekken op het kantoor waarbij in principe één (algemene) expertise tegelijkertijd binnen de hulpverlening wordt ingezet.

Daghulp op locatie van de aanbieder – Bij daghulp is een begeleider of hulpverlener minimaal een dagdeel in de nabije omgeving van de jongere. De hulp kan individueel plaatsvinden, maar ook in een groep. Dagbesteding en dagstructurering vallen hier ook onder. Daghulp vindt plaats op de locatie van de aanbieder. Een belangrijk kenmerk van de dagbehandeling is dat een multidisciplinair team voor de dagbehandeling wordt ingezet. Het gaat bijvoorbeeld om een combinatie van fysiotherapie, gedragstherapie en psychotherapie die tijdens de dagbehandeling wordt ingezet.

Jeugdhulp in het netwerk van de jongere – Jeugdhulp in het netwerk van de jongere vindt plaats bij de jongere thuis, op school of elders in het netwerk van de jongere. In ieder geval niet op locatie bij de aanbieder. De intensiteit kan variëren van één of enkele uren tot 24 uur per dag.

Jeugdhulp met verblijf

Hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014). Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders. De jongere verblijft elders. Of anders gezegd, de jongere slaapt formeel niet thuis in het eigen gezin. Dit betekent dat het hier alleen om de verblijfsvormen gaat waarbij er sprake is van een overnachting. Ook verblijf in logeerhuizen, alleen tijdens weekenden of juist door de week, vallen onder jeugdhulp met verblijf.

Pleegzorg – Vorm van jeugdhulp waarbij een jongere (tijdelijk) wordt opgenomen in een pleeggezin en waarbij pleegkind, pleegouders en eigen ouders worden begeleid door een pleegzorgaanbieder.

Gezinsgericht – Alle vormen van verblijf die een gezinssituatie benaderen, maar geen pleegzorg zijn. Te denken valt aan gezinshuizen, logeerhuizen en zorgboerderijen waar overnacht wordt.

Gesloten plaatsing – De jongere verblijft bij een jeugdhulpaanbieder op basis van een machtiging gesloten jeugdzorg of op basis van een machtiging BOPZ (Wet Bijzondere Opname Psychiatrische Ziekenhuizen).

Overig verblijf bij een jeugdhulpaanbieder – De jongere verblijft op de accommodatie van de jeugdhulpaanbieder, veelal in een groep met andere jongeren. In feite betreft het alle vormen van verblijf die niet onder een van de voorgaande categorieën vallen. Hieronder vallen ook begeleid wonen en kamertraining.

Herhaald beroep

Een jeugdhulptraject wordt als herhaald beroep gezien, als de desbetreffende jongere in de vijf jaar voorafgaand aan de verslagperiode jeugdhulp heeft ontvangen.

Gecertificeerde instelling

Gecertificeerde instellingen zijn organisaties die, conform de Jeugdwet, maatregelen van jeugdbescherming en jeugdreclassering uitvoeren. Deze instellingen moeten in het bezit zijn van een certificaat. Daarvoor moeten zij aan een aantal eisen voldoen gericht op het borgen van de kwaliteit van de uitvoering van de jeugdbescherming en jeugdreclassering.

Jeugdbescherming

Jeugdbescherming is een maatregel die de rechter dwingend oplegt. Het doel van de kinderschermingsmaatregelen is het opheffen van de bedreiging voor de veiligheid en ontwikkeling van het kind. Een kind of jongere wordt dan 'onder toezicht gesteld' of 'onder voogdij geplaatst'.

Jeugdreclassering

Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie of leerplichtambtenaar in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen. Indien de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder de overtreding of het misdrijf is begaan daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij jongvolwassenen met een verstandelijke beperking, kan het jeugdstrafrecht eveneens worden toegepast op jongvolwassenen in de leeftijd 18 tot en met 22 jaar. De jongere krijgt op maat gesneden begeleiding van een jeugdreclasseringswerker om te voorkomen dat hij of zij opnieuw de fout ingaat. Jeugdreclassering kan worden opgelegd door de kinderrechter of de officier van Justitie. Jeugdreclassering kan ook op initiatief van de Raad voor de Kinderbescherming in het vrijwillige kader worden opgestart.

Verwijzer

De organisatie of persoon die de jongere en/of zijn/haar ouders heeft verwezen naar de jeugdhulp. Het betreft organisaties of personen die rechtstreeks jongeren en hun ouders op grond van de Jeugdwet kunnen doorverwijzen naar jeugdhulp. De Jeugdwet stelt dat tussen gemeenten en betrokkenen afspraken worden gemaakt over de voorwaarden waaronder en wijze waarop de rechtstreekse verwijzing verloopt.

Gemeentelijke toegang – De jongere is door de gemeente of een gemeentelijke organisatie aangemeld bij een jeugdhulpaanbieder. Hieronder vallen ook de verwijzingen van de politie, Veilig Thuis organisaties en het onderwijs.